

Sosialistisk venstreparti
kulturprogram@sv.no

NORSKE KUNSTHÅNDBVERKERE

Norwegian Association for Arts and Crafts
Norwegische Kunsthandwerk
Central des Artisans Norvegien

Rådhusgt. 20 \ 0151 Oslo \ Norway

www.norskekunsthåndverkere.no
www.norwegiancrafts.no

t: +47 22 91 02 60
f: +47 22 91 02 61

Oslo 2.11/2015

HØRING OM SVs NYE KULTURPOLITISKE PROGRAM

Norske Kunsthåndverkere (NK) arbeider for å styrke kunsthåndverkeres virke og synliggjøre kunsthåndverk av høy kvalitet nasjonalt og internasjonalt. Organisasjonen er inndelt i syv regioner med 830 medlemmer, med hovedkontor i Oslo. NK mottar statlig driftstilskudd og forvalter statlige stipend- og vederlagsordninger. NK produserer også utstillinger, seminarer og workshops og utgir tidsskriftet Kunsthåndverk. NK eier tre aksjeselskap: Norwegian Crafts, Galleri Format Oslo og KRAFT - rom for kunsthåndverk (Bergen).

NK vil her kommentere de delen av programmet som angår kunsthåndverkfeltet og våre medlemmers virke. **Forslag til formuleringssendringer er satt i fet og kursiv.**

KULTUR OG SKOLE

NK støtter samtlige punkter under kultur og skole, og vil takke SV for en tydelig politikk for styrking av kreativ kompetanse og de estetiske fagene i skolen. Vi setter også stor pris på forslag om bruk av kunstnere i skolen. Vi vil her vise til NKs prosjekt *Firing Up* som et godt eksempel i denne forbindelse, som går ut på å re-starte skolens keramikkovner med kunstnere som viktigste ressurs. Målet er å stimulere de unge til å arbeide med leireforming, vekke interessen for keramikk og rekruttere til keramikkfaget ved skoler og høyskoler.

ESTETISKE FAG OG DKS

NK vil takke for en svært god tekst under dette punktet. NK støtter samtlige punkter under estetiske fag og DKS, med følgende unntak/kommentarer:

- 179 «at det skapes et Nasjonalt Senter for Kunst i utdanningen» fremstår som underlig, all den tid det finnes et Nasjonalt senter for kunst og kultur i utdanningen i Bodø. Rapporten *Det muliges kunst* foreslo denne nedlagt og et nytt senter opprettet i Oslo, med ansvar for skole, kulturskole og DKS. Dette ble bare delvis fulgt opp av regjeringen med omformingen av Rikskonsertene som en ny nasjonal enhet for Den kulturelle skolesekken. Senteret i Bodø består.
- 182 «at det opprettes en nasjonal søkbar pott til DKS produksjoner som utfordrer formatet og har en økt grad av samspill mellom kunstnere og elever. Denne potten bør vurderes sjangeroppdelt for å forhindre sjangerdiskriminering. Potten administreres av **ny nasjonal enhet for Den kulturelle skolesekken.**» NK setter stor pris på forslag om en slik søkbar pott, og mener dette er viktig for utviklingen av DKS. Videre setter vi spesielt stor pris på at SV foreslår tiltak for å motvirke sjangerdiskriminering i DKS, som per i dag er meget reell.

NK ber om at punktet for honorering under kunstnerøkonomi settes sammen med DKS-avsnittet hvor det mer naturlig hører hjemme og omformuleres i takt med senere utvikling:

- 305 «At Kunstnerorganisasjonene og **ny nasjonal enhet for Den kulturelle skolesekken** må framforhandle faste honorarer nasjonalt på arbeid i Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken mm.»

KULTURSKOLEN

NK støtter samtlige punkter under kulturskolen, med følgende kommentarer:

- 200 «at tilbudet utvides, både geografisk, og når det gjelder sjangre.» NK setter igjen pris på fokuset på sjangere, siden visuell kunst mange steder har et svært mangelfullt tilbud.

KUNSTNERØKONOMI

Det er svært mange gode punkter under kapittelet om kunstnerøkonomi. Det er utmerket at SV så klart markerer et standpunkt mot gratisarbeid og støtter reformen med utstillingshonorar, og tydelig støtter lønnsreformen for kunstnerstipendene og fagfellevurderingen. Videre er vi svært fornøyd at SV vil øke eksportstøtten i UD, modernisere kunstbegrepet i tolltariffen og mva-loven og styrke de sosiale rettighetene.

Kapittelet er omfangsrikt. Vi anbefaler en klarere redigering av punktene, og å skille punktene om næringsvilkår og sosiale rettigheter fra konkrete tiltak innen kunstnerpolitikken. Sakene som omhandler spesifikke kunstfelt kan også vurderes flyttet til avsnitt om kunstfeltene. Punktene om åndsverkloven kan muligvis også samordnes i kapittelet om den digitale allmenningen. Punktet om forhandling av DKS-honorarer er foreslått lagt til DKS.

Vi støtter samtlige punkter om kunstnerpolitikk, næringsvilkår, sosiale rettigheter og visuell kunst (vi forholder oss ikke til punktene om andre kunstfelt), med følgende kommentarer:

- 290 «Å regulere arbeidsstipendene i samsvarer med nasjonal lønnsutvikling. Arbeidsstipendene **og stipend til etablerte kunstnere og seniorkunstnere** bør i løpet av få år reguleres opp til 50% av en **gjennomsnittlig heltidsinntekt**.» Det er viktig at det poengteres at dette gjelder heltidsinntekt, jf. SSB inntektsstatistikk omgjort til heltidsekvivalenter, og at omfatter alle arbeidsstipend.
- 300 «Å gjennomgå merverdiavgift- (MVA-) systemet og endre regelverket på kunstfeltet i tett dialog med de berørte fagområdene. **Kunstavgiftslovverket og merverdiavgiftsloven bør harmoniseres for å unngå dobbel avgiftsbehandling av kunsthåndverk.**» NK foreslår her et tillegg til dette punktet. Vi har i lengre tid arbeidet for å denne saken, som ble omtalt i Kunstnerøkonomiutredningen til Moe Skarstein side 119: «En annen utfordring knyttet til definisjon av kunst er at etter endringene i kunstavgiftsloven i 2006 ble avgiftsgrunnlaget utvidet til også å gjelde enkelte kunsthåndverksobjekter. Omsetning av brukskunst er merverdiavgiftspliktig med 25 prosent, og endringene medfører at enkelte gjenstander med verdi over 2000 kroner vil få dobbel beskatning, ved at det både skal beregnes 5 prosent kunstavgift og merverdiavgift av salgssummen. Dette betyr at slike gjenstander i kunstavgiftssammenheng behandles som kunst, mens det i merverdiavgiftssammenheng ikke anses som kunst. Her bør regelverket harmoniseres for å unngå en uforholdsmessig høy avgiftsbelastning.»
- 309 «Å fjerne hindringer i bruken av kultur som gjør at kulturen når færre og kun er tilgjengelig for dem med tjukke lommebøker. Vurdere å etablere et avgiftsfond for digital bruk som tilfaller skaperne.» Dette punktet er problematisk og kan lett feiltolkes, og NK anbefaler at det strykes. Det er viktig at SV legger til grunn en politikk hvor publikum betaler for digital bruk. Det menes vel ikke fri tilgang til alt, mot en kompensasjon fra et statlig avgiftsfond? Dette er ikke en løsning som noe kulturbudsjett kan romme, og inntektene må jo komme den enkelte opphavsperson til gode.
- 330 «Lokaler med subsidiert husleie til kunstproduksjon er vel så viktig som stipend i mange sammenhenger. Dersom stipender bare går til leie av lokaler til markedspris og betaling av dyr produksjonsbistand, går vinninga opp i spinninga.» NK anbefaler at denne teksten endres. SVs partiprogram kan ikke snakke ned kunstnerstipender. Både kunstnerstipender og subsidiert husleie er bra for kunstnerøkonomien, og bør ikke settes opp mot hverandre. Det er imidlertid meget bra at SV programfester en politikk om subsidiert husleie. NK anbefaler følgende setning som alternativ for de siterte ovenfor: «Lokaler med subsidiert husleie til kunstproduksjon **vil være et godt tilskudd til kunstnere for å bedre produksjonsvilkår og produksjonskapasitet**.»

Ellers har nevnte Kunstnerøkonomiutredning mange gode punkter og formuleringer om velferdsordninger (Anbefalinger side 123), som synes å være i tråd med SVs standpunkter. SV kan muligvis vurdere å innlemme noe av dette i sitt program. NK vil her trekke frem spesielt to punkter:

- «For å styrke næringsdrivendes rett til sykepenger bør frilansere og næringsdrivende behandles likt ved at næringsdrivende gis rett til 100 prosent dekning av sykepenger fra 17. dag uten å tegne tilleggstrykdsordninger. »

- «Det bør iverksettes en større helhetlig utredning for å se på mulighetene til å styrke kunstnerens sosiale rettigheter, som for eksempel gjennom egne forsikringsordninger for pensjon og sykepenger, og hvor det vurderes hvordan kunstnere med stor variasjon i tilknytningsform kan sikres en sømløs opptjening av rettigheter uavhengig av tilknytningsformen.»

MUSEER, VISUELL KUNST OG KULTURMINNER

Vi ønsker at SV formulerer en egen politikk for visuell kunst, som ikke grupperes med museer og kulturminner. Museumsfeltet er langt videre enn visuell kunst, og kulturminner har ikke en naturlig kopling til feltet. For øvrig fremstår avsnittet som mindre ferdig utformet enn de øvrige vi har sett på.

Et eget avsnitt om visuell kunst bør formulere utfordringene på det visuelle kunstfeltet, som er langt mer enn å sikre egnede visningssteder. Det er faktisk motsatt: visningsstedene finnes, både regionalt og nasjonalt, men særlig de mindre arenaene er generelt dårlig finansiert. Det altoverskyggende problemet er kunstnerens lave inntekter og at vi ikke får betalt for vårt arbeid med utstillinger i det offentlige kulturtilbudet. Kunstnerne har praktisk talt all risiko for å skaffe finansiering av produksjonskostnader og honorarer. Det bør også henvises til det som flere rapporter har fastslått: det visuelle kunstfeltet er underfinansiert i forhold til de andre kunstfeltene, og forskjellene ble større under Kulturløftet I og II.

NKs kommentarer til enkeltpunktene:

- 455 «å utvikle museene i samme retning som folkebibliotekene, i første omgang gratis for alle under 30 år» Dette forslaget er urealistisk, all den tid kulturmomsen gjør det meget attraktivt for museene å ta inngangspenger for dermed å få fradrag for inngående merverdiavgift på varer og tjenester. Men man kan selvsagt arbeide for at flere (svake) publikumsgrupper får gratis inngang, så lenge museene får fortsette med inngangsbetaling.
- 457 «å utvikle **KODE – Kunstmuseene i Bergen** til nasjonal kunstinstitusjon ved siden av Nasjonalmuseet» Dette kan NK støtte. KODE er en stor og viktig institusjon på det visuelle feltet.
- 458 «å gi kommuner ansvar for at det er mulig å gjennomføre utstillinger i egnede lokaler der det ikke finnes etablerte gallerier» NK anbefaler at punktet endres. Det er viktig å styrke det visuelle kunstfeltet i distriktene og bidra til gode utstillingsmuligheter regionalt. Vi anbefaler en styrking av eksisterende arenaer, som kunstsentrene, kunstforeningene og kunsthallene, og vil poengtere at vi trenger profesjonelle visningssteder. Det er også meget viktig at disse arenaene settes i stand til å kunne gi kunstnerne skikkelig betalt for arbeidet med utstillinger. Forslag til omformulering: «**å styrke regionale visningsarenaer, kunstsentre, kunstforeninger og kunsthaller, for å videreutvikle arenaene og bedre sette dem i stand til å gi rimelige vederlag og honorarer til billedkunstnere og kunsthåndverkere**» (se også forslag til nytt punkt om kunstsentrene nedenfor)

Vi foreslår følgende tilleggspunkter til et eget avsnitt om visuell kunst:

- Innføre utstillingshonorar som en permanent, fullfinansiert ordning: en historisk reform for å finansiere kunstnerens arbeid med utstillinger på statlige museer og visningsarenaer (*flyttet fra kunstnerøkonomi, omformulert og splittet i tre punkter*)
- Styrke Statens utstillingsstipend for å finansiere kunstnerens produksjonskostnader og honorarer på regionale utstillingsarenaer
- Innføre utstillingsvederlag på arenaer med kommunal og fylkeskommunal støtte
- Styrke landets kunstsentre som verktøy for regional utvikling og økt etterspørsel, og gi sentrene en tydeligere rolle som kompetansesentre, bl.a. innen oppdragskunst regionalt og Den kulturelle skolesekken (*støttes av Kunstnerøkonomiutredningen*)
- Å innføre en kunstnerassistentordning for unge nyutdannede billedkunstnere og kunsthåndverkere. Ordningen vil bidra til erfarings- og kompetanseoverføring mellom etablerte og nyutdannede kunstnere.

DEN DIGITALE ALLMENNINGEN

Her viser vi til innspill fra Kunstnernettverket.

Hvis dere ønsker ytterligere informasjon eller innspill, er det bare å ta kontakt. Lykke til med det videre arbeidet med SVs nye kulturpolitiske program!

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lise Stang Lund'.

Lise Stang Lund
Styreleder